

3. maj 1941 - 3. maj 1943

Dve leti avtonomne Ljubljanske pokrajine v okviru italijanskega imperija

Pred dvema letoma, dne 3. maja, je Eks-celencija Grazioli zastopnikom vseh slojev ljudstva v Ljubljanski pokrajini razglasil vladarjev odlok, s katerim se slovensko ozemlje, ki so ga zasedle zmagovite italijanske čete, priključile Italiji, in sicer v obliki Ljubljanske pokrajine, nove politične tvorbe, s posebno avtonomno ustavo. Vse prebivalstvo je ta sklep sprejelo z velikim zadovoljstvom, saj je bil z njim priznan temu ozemlju samobiten narodni značaj ter zagotovljeno nadaljevanje kulturne tradicije v vseh njenih oblikah. Ustanovitev Ljubljanske pokrajine je bila dejanje daljnovidne Ducejeve državniške modrosti in z njo potrjene politične smernice fašizma glede novega reda v Evropi.

Ustava Ljubljanske pokrajine je našemu ljudstvu na tem ozemlju zagotovila vsestranski razvoj duhovnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Z njo nam je bilo ohranjeno šolstvo v domačem jeziku, zavarovan razvoj naše kulture in našega jezika v obsegu, kakor tega ni nihče pričakoval.

Dasi je Ljubljanska pokrajina bila ustanovljena v vojnem času in se je njeno življenje v teh dveh letih razvijalo v izrednih, vso Evropo težočih okoliščinah, je vendar pokrajina pod modrim ter izkušenim vodstvom Ekse. Graziolija dosegla največji možni napredek in bila deležna — zlasti v dejanju —

vse naklonjenosti in vsega razumevanja najvišjih italijanskih oblasti, katerih delo je globoko poseglo na vsa področja našega življenja. To delo priča o velikodušnosti zma-

govalca do slovenskega ljudstva v Ljubljanski pokrajini.

Odveč bi bilo podrobno naštevati uspehe, ki so jih oblasti ob sodelovanju vsega po-

štenega prebivalstva dosegle v novi pokrajini. Izboljševanje zemlje, zidava vodovodov, ceste, izkoriščanje naravnih bogastev, javna dela v glavnem mestu in na deželi, zdravstveno skrbstvo, populacijska politika, vse to zgovorno priča o zamislih in načrtih, ki jih ima fašistična Italija s tem ozemljem in njegovim prebivalstvom. Mož, ki mu je Duce zaupal skrb za usodo nove pokrajine, se vedno in povsod sam zavzema za čim točnejše in čim naglejše uresničevanje teh načrtov, pri čemer se opira na sodelovanje vseh panog Oboroženih sil ter ustanov fašistiške stranke, s čimer se tudi v naši pokrajini otipljivo uveljavlja Mussolinijevo naročilo:

»Pojdite ljudstvu nasproti.

Vsega tega se ljudstvo v Ljubljanski pokrajini živo zaveda prav ob drugi obletnici njene ustanovitve in njene ustave. Vse priznanje, kar jim ga gre, daje izvajalcem fašistične politike v naši pokrajini, zlasti pa italijanskim Oboroženim silam za vsa prizadevanja, s katerimi v obžalovanja vrednih prevratnih zmehah varujejo njegov dom, lastnino in življenje.

V znamenju tega priznanja in čustev lojalnosti in vdanosti do Vladarskega doma, do Duceja in Italije, se naše ljudstvo spominja zgodovinskega dejanja izpred dveh let in pričakuje od njega čim lepše bodočnosti.

Diminuita attività combattiva in Tunisia Mercantili nemici colpiti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

L'attività combattiva è stata ieri meno intensa sul fronte tunisino.

Il nemico aumenta sempre più la sua offensiva navale e specie quella aerea al nostro traffico attraverso il canale di Sicilia.

In mediterraneo, nel corso di una notturna contro un convoglio avversario, velivoli germanici colpivano con siluri e con bombe alcuni mercantili.

Negli ultimi giorni grosse formazioni di bombardieri nemici hanno attaccato nostre navi ospedaliere in navigazione da e per la Tunisia. Una di esse ha subito ben quattro successi attacchi. I danni riportati dalle navi non sono gravi; si deplorano tuttavia varri feriti tra il personale.

Vojno poročilo št. 1072

Zmanjšano bojno delovanje v Tuniziji

Nasprotnikove trgovske ladje zadete

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1072 pravi:

Vojni nastopi na tunizijskem bojišču so bili včeraj manj hudi.

Nasprotnik vedno bolj ojačuje svoje pomorske, zlasti letalske napade na naš promet čez Sicilijski preliv.

Na Sredozemskem morju so nemška letala med nočnim nastopom proti nasprotnikovemu ladijskemu spredu s torpedi in bombami potopile nekaj trgovskih ladij.

Zadnje dni so velike skupine nasprotnikovih bombnikov napadale naše bolniške ladje, ki so plule iz Tunizije in tja. Ena izmed teh ladij je prestala vsaj 4 zaporedne napade. Škoda na ladjah ni huda, pač pa je med osebje več ranjenih.

Triurni posvet med Hitlerjem, Bastianinijem ter predsednikom francoske vlade

Berlin, 3. maja. s. O italijansko-nemških razgovorih s predsednikom francoske vlade Pierrem Lavalom objavlja nemška uradna agencija naslednje podrobnosti: Francoski ministrski predsednik Pierre Laval je pretekli četrtek popoldne s svojim spremstvom prispel v Hitlerjev glavni stan. Italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Bastianini je bil že pred njim tam. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je pozdravil italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve in predsednika francoske vlade ter je imel nato svoj prvi razgovor s tema državnikoma.

Popoldne je Hitler v navzočnosti zunanjega ministra von Ribbentropa in italijanskega državnega podtajnika Bastianinija sprejel predsednika francoske vlade na dolg skupni razgovor, ki je vsega skupaj trajal kake tri ure.

V četrtek zvečer je nemški zunanji minister

Čestitke Hitlerju za nemški praznik dela

Berlin, 3. maja. s. Tudi letos je dobil Hitler ob priliki nemškega narodnega praznika nešteto brzojavov od poglavarjev držav in vlad, od državnikov in visokih osebnosti iz raznih krajev. Vdijeli diplomatskih odposlanstev v Berlinu so se vpisali v posebno knjigo v kancelski palači.

Vodja nemške mladine govori za 1. maj

Berlin, 3. maja. s. Vodja nemške mladine Artur Axmann je imel govor zastopstvu mladih delavcev, včlanjenih v Hitlerjevo mladino, ki v delavnicah in na polju opravlja svoje delo za obrambo države. Axmann je članom odposlanstva, ki je prišlo v Berlin na proslavo 1. maja, zagotovil, da bodo mladi nemški delavci, katerih je sedaj 6 milijonov, še naprej opravljali svoje delo z isto disciplino, kakor so jo pokazali doslej, tudi še naprej, dokler ne bo dosežena končna zmaga. Odposlanstvo je potem sprejel tudi državni tajnik Backe, za njim pa državni delavski vodja dr. Lev.

Nemški poslanik se je vrnil v Turčijo

Carigrad, 3. maja. s. Nemški veleposlanik von Papen, ki se je bil predvčerajšnjim vrnil z dopusta, se je včeraj udeležil začetka razstave nemške arhitekture. Zvečer je odpotoval v Ankaru.

Zavezniško uradno poročilo o zagrizeni obrambi v Tunisu

Lisbona, 3. maja. s. Uradno poročilo zavezniškega vrhovnega poveljstva v Severni Afriki pravi: »Nasprotnik na nobenem odseku ni odjenjal z odporom. Bori se zagrizeno ter do skrajnosti izkorišča vse prednosti, ki mu jih dajejo dobro utrjene topniške postojanke. Jasno je, da je odločen braniti sleherni meter svojega afriškega mostišča.«

Nesreča vrhovnega poveljnika hitlerjanskih napadalnih oddelkov

Berlin, 3. maja. s. Načelnik glavnega stana nemških napadalnih oddelkov (SA) Viktor Lutze je postal v soboto popoldne žrtev avtomobilske nesreče blizu Potsdama in je dobil hude poškodbe. Hitler je ponesrečencu poslal sporočilo, da mu želi takojšnjega ozdravljenja.

von Ribbentrop priredil večerjo na čast udeležencem tega sestanka. Udeležili so se državni podtajnik Bastianini z veleposlanikom Alfierijem, francoski ministrski predsednik Laval z veleposlanikom De Brinonom, z nemške strani pa nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen, odpravnik poslov v Parizu, Schleier ter minister Paul Schmidt iz zunanjskega ministrstva kot tolaž.

Se isti večer sta se predsednik francoske vlade in italijanski državni podtajnik odpeljala domov.

Okoli 300.000 samomorov je povzročil vstop Združenih držav v vojno, pravi statistika, ki je bila nedavno objavljena v Združenih državah.

Ravnateljstvo letalskih tovarn »Boeing« v Kanadi se je odločilo, da zapre tovarne v Vancouverju zaradi nemirov med delavci.

Sovjetski napadi na kubansko mostišče spet odbiti

Hitlerjev glavni stan, 3. maja. s. Nemško vrhovno poveljstvo daje naslednje uradno vojno poročilo:

Pred kubanskim mostiščem so Sovjeti tudi včeraj skušali z znatnimi silami zlomiti nemške postojanke. Vsi nasprotnikovi napadi, ki so privedli do hudih obrambnih bojov, so spodleteli.

Nasprotnikovi oddelki, ki so se izkrcali na severnem odseku mostišča, so bili uničeni.

Ob kavkaški obali so lahke edince nemške vojne mornarice potopile en nasprotnikov hitri topniški čoln.

Seja medministrskega odbora za avtarkijo

Rim, 3. maja. s. V soboto popoldne ob 17 je ministrski odbor za avtarkijo pod Ducejevim predsedstvom nadaljeval z razpravo o pooblaštilih za ureditev novih važnih industrijskih naprav.

Navzoči so bili: tajnik stranke, ministri za promet, kmetijstvo, za korporacije, za javna dela, za izmenjavo in valute, za vojno izdelavo, državni podtajnik v finančnem ministrstvu, general Fazi za vrhovno poveljstvo, predsednik narodnega sveta za raziskovanje, guverner italijanske banke, tajnik komisije za obrambo ter tajnik medministrskega odbora za vzporeditev preskrbe, razdeljevanja in cen. Dalje so bili tam generalni ravnatelj korporacijskega nadzornega urada dr. Pellegrini in inž. Magliaccio iz ministrstva za korporacije ter kapitan bojne

ladje Gaetano Caligiuri v imenu vrhovne obrambne komisije.

Na sejah so pretresali vsega 114 vlog, od katerih so jih 80 sprejeli, 20 zavrnili, ker niso odgovarjale temeljnemu navodilu, 13 pa odložili, ker trenutno ni pereče vprašanje o postavitvi naprav, za katere so bile vloge dane.

Duce je dal točna navodila za razvoj vseh industrijskih panog in za boljše izkoriščanje naprav in surovin. O posameznih vlogah je poročal minister za korporacije, v razpravo pa so posegali minister za vojno izdelavo, prometni minister, minister za javna dela, kmetijski minister, minister za valuto in izmenjavo, tajnik komisije za obrambo, predsednik narodnega sveta za raziskovanje, tajnik medministrskega odbora za vzporeditev preskrbe in glavni ravnatelj v korporacijskem nadzorstvenem uradu.

Sporazum o nalogah Francije pri obrambi Evrope in pri ustanavljanju novega reda

Berlin, 3. maja. s. Dejstvo, da Francija pri obrambi Evrope ne igra postranske vloge, je bilo predmet razgovorov o tem, kakšno vlogo mora Francija prevzeti pri naporih in žrtvah, ki se ji nalagajo v tej vojni, na drugi strani pa, — kakor je bilo sporočeno — kakšno korist naj bi imela od tega. Nedvomno so se pri teh razgovorih dotaknili tudi notranjih vprašanj Francije, zlasti z ozirom na angleško-ameriški vdor v francoske kolonije v Severni Afriki in to toliko bolj, ker je položaj, ki je nastal spričo tega, okreplil evropska čustva do Francije. Iz pogodb, ki jih uradno poročilo pravi »popolni sporazumi med osebnostmi, ki so se razgovorov udeleževale, ter »po-

polna stvarnost« pri preučevanju vloge, ki naj jo Francija prevzame pri skupnih prizadevanjih in žrtvah za ustanovitev nove Evrope, priča o uspešnem značaju razgovorov.

Navzočnost italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve, Bastianinija, priča — pravi diplomatski sodrudenec nemške uradne agencije — o popolni istovetnosti naziranj med narodno-socialistično Nemčijo in fašistično Italijo glede vseh vprašanj, ki se tičejo bodočega vojskovanja na sbojiščih in na političnem področju. V ostalem pa je to stvar, ki jo je izpričal zadnji sestanek med Ducejem in Hitlerjem v dneh od 7. do 11. aprila v nemškem glavnem stanu.

Vesti 3. maja

V Budimpešti se je povrnil z vzhodnega bojišča general Jany, poveljnik II. madžarske armade, z vsem svojim štabom. Hrabremu poveljniku so priredili veličasten sprejem. Pri sprejemu mu je predsednik De Kallay dejal, da velja zahvala vsega naroda častnikom in vojakom, ki so na vzhodnem bojišču hrabro branili domovino, vero in omiko. General Jany je odgovoril, da vsi vojaki so in bodo izpolnili svojo dolžnost do domovine in jo bodo branili pred rdečo nevarnostjo. Madžarska vojska je pripravljena braniti domovino do smrti.

Sovjeti so odprli na svojem poslanstvu v Perziji nov propagandni urad za organizacijo in

Odločna volja za obrambo francoskega otoka Martiniquea

Buenos Aires, 3. maja. s. Iz Washingtona poročajo, da je francoski guverner na otoku Martinique admiral Robert izjavil spričo težnje Združenih držav, da bi se polastile tamkajšnje skupine vojnihi ladij, da se bo upr vsakemu nasilju in da bo dal rajši potopiti vse francoske in trgovske ladje, med katerimi so tudi tri petrolejske, ki so v zalivu Port de France.

obrambo dežele proti tujemu kapitalu. Ta propaganda, ki je naperjena zlasti proti kapitalu Združenih držav, je povzročila v ameriških krogih

Posvetitev ljudskošolske mladine v stolnici

V Ljubljani, 3. aprila.

Med raznimi posvetitvami Marijinemu Srcu je bila večerajšnja posvetitev ljudskošolske mladine prav gotovo najbolj pridelna. Ob pol štirih popoldne so se zbrali v stolnici številni učenci iz vseh ljubljanskih ljudskih šol s svojimi kateheti in učitelji ter starši. Otroci so prišli v stolnico kar v skupinah, s cerkvenimi praporčki, nekatera dekleta pa so nosila na glavah venčke, mnogi pa so prinesli s seboj tudi rože. K skupni posvetitvi se je zbralo toliko mladine in staršev, da je bila stolnica prepolna.

Ob pol štirih popoldne je spregovoril mladini besede toplote in ljubezni do mladih arc škof g. dr. Gregorij Rožman. Njegove besede k posvetitvi ljudskošolske mladine Srcu Marijinemu, kateremu se je posvetilo vse naše ljudstvo, so mladino opozorile na njene dolžnosti do staršev, na spoštovanje in ljubezen do svojih vzgojiteljev ter na dolžnost, da tudi mladina v znak sprave daruje na oltar Marijin svoje žrtve in svojo pokoro. V bodoče naj

se še bolj oklene Marije in svojih staršev ter se izogiblje vsega, kar bi jo žalilo.

Potem je zadonela po cerkvi skupna pševetilna molitev Marijinemu Srcu, ki jo je z mladino molil škof.

Slovesnosti so dale še veličastnejše okolje slavnostne litanije Matere božje, katere je pel s številno duhovščino škof, vsa cerkev pa je odpevala.

Tisoč bleščečih oči je gledalo na razsvetljen oltar in po cerkvi je donela lepa Marijina pesem:

»Naše starše, o Marija, Mati,
sprejmi v milostno Sree,
Ti jim vračaj, ti obilno plačaj —
noč in dan za nas skrbe.
O Marija, o Marija,
materineko imaš srce,
prosi Sina, naj usliši
njih molitve in prošnje.«

Tako se je posvetila šolska mladina Marijinemu Srcu. Večerajšnja nedelja je bila zato v pravem pomenu besede — bela nedelja.

Koliko trgov ima Ljubljana

Kratek sprehod po pravih ljubljanskih trgih in »trgih«, ki se neupravičeno tako nazivljejo

Ljubljana, 3. maja.

Na vse strani naglo se razvijajoča Ljubljana ima razmeroma majhno število trgov in še ti vsi ne zaslužijo tega naziva. Poleg tega pa so še skoraj vsi trgi v središču in nekoliko razdeljeni v skupine. Periferija je na trgih revna.

Največji trg, ki je obenem ponos našega mesta, je Kongresni trg. Pred leti je bil sodobno urejen in čez vso širino betoniran. Sega od uršulinske cerkve v lahmem padcu do kina »Matice«. Če pridružimo Kongresnemu trgu še Zvezdo, imamo sredi mesta največji odprti prostor v vsej južni Evropi. V Kongresni trg se steka šest ulic: Gradišče, Vegova, Gosposka, Wolfova, Selenburgova in Šubičeva ulica. Poleg tega so se prehodi s trga k bregu Ljubljanice, in sicer: Gledališka stolba, stopnišče na oglu Wolfove ulice in prehod za poslopjem kina »Matice«. Tik Kongresnega trga, tako da se ga skoraj drži, na strani Gosposke ulice, je mali in svojevrsten Dvorni trg, ki sega do Ljubljanice. Spada med najmanjše ljubljanske trge in ima tri izhode: z Židovsko ulico. Trg sam je zelo strm, urejen je samo prehod v Židovsko ulico, za pešce pa služijo tudi tri sodobna stopnišča.

Malo dalje, na koncu Židovske ulice, je še manjši Jurčičev trg, ki ima obliko četverkotnika, je ves tlakovan, na treh straneh zazidan s starimi stanovanjskimi hišami, na četrti strani pa se izliva v Čevljarski most. Ima pet prehodov. Nekaj korakov dalje je strmi Novi trg, ki je prav tako zazidan na treh straneh, na četrti pa se konča ob bregu Ljubljanice. Cestišče je bilo temeljito utrjeno in posuto, na dveh straneh pa so urejeni hodniki za pešce. Na Novi trg je dohod mogoč s štirih strani. Takoj nato pridemo po Gosposki ulici na Napoleonov trg, ki je približno iste velikosti kakor Novi trg in je bil pred kratkim temeljito urejen. Cestišče je bilo utrjeno in katranizirano, hodniki za pešce pa so bili obrobjeni s kamniti robniki in tlakovani. Lepo urejena je bila tudi okolica obeh spomenikov Napoleona. Na trgu sredi trga, in Gregorijevceva, ki je ob zidu na pločniku. Na oglu trga in Emonske ulice je manjši polkrožen prostor s prijaznimi nasadi, v katerih senci je nekaj klopi. Na Napoleonovem trgu je tudi znana križevaška cerkva. Na trg lahko pridemo iz petih strani.

Kongresni trg z Zvezdo je po Wolfovi in Šubičevi ulici povezan s dvema trgovima: z Marijinim in Valvazorjevim. Marijin trg je poleg Ajdovščine najpomembnejši v Ljubljani. Vanj se izliva: štiri zelo prostrane ulice, dve nabrežji in trimostje. Cestišče je tlakovano z granitnimi kockami, hodniki za pešce so asfal-

tirani in urejeni ter ograjeni z verižnimi ograjami, a sredi trga je prometni otok. Nadalje gre čez trg dvotirna tramvajska proga in ga krasita Prešernov spomenik in franciška cerkev. Valvazorjev trg pa ima velik park s klopimi in precejšnjimi nasadi. Sredi stoji Valvazorjev spomenik, znameniti stavbi ob trgu pa sta Narodni muzej in operno gledališče. Na trg lahko pridemo iz Šubičeve, Muzejske, Puccinijeve in Gledališke ulice.

Ajdovščina je najvažnejše tramvajsko križišče in poleg Marijinke trga najvažnejše križišče v našem mestu. Tu se stekajo Bleiweissova, Dalmatinova in Tavčarjeva ulica, Cesta Arielle Ree in Puharjeva ulica. Dvotirne tramvajске proge so zgrajene v tri smeri, sredi trga so trije prometni otoki, ki omogočajo, da se vozovi in osebni promet razvija na najsodobnejši način. Na trgu sta med drugim znana kavarna »Evropa« in »Figovec«. Blizu Ajdovščine je prostrani pravokotni Rimski trg z lepim parkom v sredini in Miklošičevim spomenikom. Ima sedem dohodov in je zelo urejen. V parku so številne klopi. Na Rinskem trgu je sodna palača.

Na levi strani Ljubljane v širšem središču mesta so še Borštnikov trg, Tabor, Hrvaški in Vrazov trg. Borštnikov trg spaja Cesto 29. oktobra z Igriško ulico, je še neurejen in netlakovan, kras ga stoletna lipa. Čez trg je zgrajena dvotirna tramvajska proga. Tabor je važno križišče s še neurejenim parkom, malo dalje pa četverkotni Hrvaški trg s sodobnim novim parkom in obnovljeno šempetrsko cerkvijo. Na Hrvaškem trgu je tudi drugo najvažnejše tramvajsko križišče. Dvotirne proge so zgrajene v tri smeri: proti Mostam, proti mestu in po Jegličevi cesti. Na robu parka je tudi spomenik padlim vojakom. Mnogo manj pomemben je Vrazov trg pri Šempetrskem mostu blizu cerkve sv. Petra. Omeniti moramo še dva periferična trga: Marmontov ob Marmontovi ulici in Vodmatski v Vodmatu. Prvi je nov, drugi je star.

Trgi na desni strani Ljubljane so vsi stari. Najvažnejša sta Mestni in Stari trg, ki sta bila nekakšna ljubljanska »City«, a imena trga, zlasti zadnji, ki je v resnici samo ozka ulica, ne zaslužita. Oba imata tramvajsko enotirno progo in ju obdajajo visoke stare hiše. Blizu Starega trga je trg Sv. Jakoba, ki je precej prostran, ima prijazne nasade, lep spomenik in cerkev sv. Jakoba. V zadnjem času je bil lepo urejen. Od Mestnega trga dalje sta prostrana Vodnikov in Krekov trg. Prvi ima nove nasade in Vodnikov spomenik ter je na njem živiliški trg, drugi pa je bil pred leti delno urejen in se deli na dva dela. Za stolno cerkvijo je še Pogačarjev trg, kjer so tudi stojnice za sadje in zelenjavo. Pri Šempetrskem mostu je prostrani Ambrožev trg, ki ima manjši spomenik in je bil pred časom urejen in tlakovan. Bil je tudi razširjen, posajeni so bili novi nasadi in postavljene udobne klopi. Čez trg vodi dvotirna tramvajska proga.

Vseh trgov je torej v Ljubljani 21. Vendar jih komaj polovica zasluži to ime. Nekateri so tako majhni in imajo tako obliko, da z ničemer ne spominjajo na trge. Na desni strani Ljubljane so sami stari, na levi pa skoraj sami novi trgi. Urejeni in modernizirani pa so bili skoraj vsi. Neurejeni so ostali tisti trgi, ki imajo še neurejeno okolico, kakor n. pr. Borštnikov trg, ter Mestni in Stari trg, ki bosta morala prej ali slej izginiti, ker predstavljata s svojo neposredno okolico veliko oviro za dokončno ureditev mesta.

Ni pa dvoma, da je v mestu še mnogo takih kotičkov, ki bi jih lahko prizanesljivo imeno-

Izkaz statističnih podatkov Zavoda za socialno zavarovanje

Statistični podatki, ki jih je izdal Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine za predzadnji mesec, izkazujejo, da je bilo v zavodu včlanjenih tega meseca 25.472 oseb, med njimi 15.052 moških in 10.420 žensk. Število včlanjenih se je znižalo proti lanskemu mesecu marcu za 1184. Izmed vseh zavarovancev ima največ članov SZS (20.860), dalje TBPD (4518). Merkur pa 21. Povprečna dnevna zavarovalna mezda je znašala 23.81. V posebni statistiki lahko vidimo, da se je povprečno število zavarovancev zvišalo zlasti pri prometnih podjetjih (168), dalje v papirni industriji (106), v občinskih obratih (146), znižalo pa v lesni in rezbarski stroki (manj 307), v gozdnožagarski stroki (212) in v stroki za pridelovanje kože in surogatov (108). Posebno zanimiva je razlika uslužbenk-sluzinčadi lani in letos. Statistika pravi, da je letos zavarovanih 3121 sluzkinj in da je to število letos padlo za 511.

S štajerskega

Tečaj za voditelje mladinskih motornih enot. Na šoli za mladinske voditelje na Spodnjem štajerskem na gradu pri Sv. Jungerti pri Slovenji vasi pri Ptujju je bil od 4. do 11. aprila tečaj, na katerem se je izobraževalo 34 mladinskih voditeljev o vseh vprašanih motorizacije. Poleg strokovne izobrazbe so dobili udeleženci, zbrani iz vse Spodnje štajerske, tečajnike je obiskal pokrajinski vodja mladinske organizacije dr. Zetter in je v svojem govoru poudaril, da se sedaj mladi voditelji izobražujejo zato, da bodo pri svojih edinih kasnejše sami nadaljevali izobraževalno delo, potrebno za ustvaritev motoriziranih enot nemške mladine.

Poroke. V Ptujju so se poročili: Anton Zafanko in Terezija Hvalec, Fric Steinbrunner in Olga Kainz, vsi iz Ptujja, Marko Kosce iz Borovcev pri Sv. Marku in Ptujja in Marija Toplak iz Podvinca. V St. Jurju ob j. z. sta se poročila Jožef Zupanc in Marija Buser, oba iz Kranjice, v Rogaski Slatini Anton Zober in Rozalija Kit iz Podturna, Jožef Sicev iz Selnice in Ana Bratuša iz Spodnje Kostvornice, Vincenc Sket in Marija Bauer, oba iz Kamne gorice, na Teharjih Alojzij Bolha in Franciška Veber, oba iz Bukovžlaka.

Dediča iščejo. Sodišče v Celju objavlja v mariborskem dnevniku da je Ana Brežar, ki je umrla v Zagrebu v Klaičevi 44, zapustila oporoko, po kateri dedujeta njena otroka Alojzija Lepenik in Ivan Vrečar. Ker bivališče Ivana Vrečarja ni znano, ga sodišče poziva, naj se v šestih mesecih oglasi, sicer bo njega zastopala gospa Alojzija Lepenik iz Maribora.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: 88letna pekova žena Terezija Cebokli, 74letna hišna poselnica Elizabeta Glumac, 72letna zasebnica Karla Bergmann roj. Ružička in mesarjev sinček Karol Macer. V Ljubnem je umrl gostilničar Ignac Fludernik, star 86let, v St. Ilju v Slov. goricah 77letna vdova po orožniškem stražmostru in poselnica Terezija Šeško, roj. Koebek. V Celju 73letna fotografinja Julija Martini. Na vzhodnem bojišču je padel grenadir v pehotnem polku Stanislav Klotnik. V Novi vasi pri Ptujju je umrla 76letna Marija Sitzenfrei, v Sp. Hajdini 78letna Kunkunda Zupančič in 72letni Martin Zupančič, v Ptujju 38letni Franc Oswald in 45letni Anton Kovačič v Janeževskem vrhu pri Sv. Urbanu.

Začasne vojne doklade železniškemu osebju

Visoki komisar je izdal izvršilna navodila k naredbi z dne 31. avgusta lani o določitvi začasne vojne doklade železniškemu osebju prejšnje vladavine Ljubljanske pokrajine, podrejenemu delegaciji vzhodnih železnic.

Navodila vsebujejo razpredelnico o najvišjih zneskih čistih mesečnih prejemkov tega osebja zaradi vzporedbe s sedanjimi prejemki razvrščenega italijanskega železniškega osebja. Celotni čisti mesečni zneski, obsegajoči plačo, položajno doklado in osebno draginsko doklado, redno izredno na dan 11. aprila s povški 30% do 1. julija 1941 in 43% od 1. decembra 1941 vstevši morebitne čiste prirodne povške (ne-zvišane) priznane od 1. aprila 1941 do 31. avgusta 1942, ne smejo presegati zneskov, ki so navedeni v primerjalni tabeli.

Zvaničniki obdržijo prejemke, ki so jih imeli dne 11. aprila 1941. Začasna vojna doklada se priznava v skupni višini 30% na temeljne prejemke od 1. julija do 30. novembra 1941 in 43% skupaj od 1. decembra 1941 dalje. Da bi se dosegle vsote po primerjalnih razpredelnicah, ni dopustno priznavati večje zvišanje kot 30% oziroma 43%. Od 1. septembra 1942 so ustavljena vsa napredovanja in priznanja do

vali trge in da bo dobila bela Ljubljana, ki se stalno lepo razvija, še potrebno število velikih in sodobnih trgov.

Obvezno cepljenje zoper koze v Ljubljani

Mestni fizikat je te dni dal nalepiti razglas obveznega cepljenja zoper koze po vseh razglasnih deskah, po šolah in na drugih vidnih mestih, posebno pa na cerkvenih vratih, da so starši dosti opozorjeni, kdaj je treba prinesiti in kam je treba pripeljati otroke k cepljenju. Cepljenje se prične v Mestnem domu 10. maja ter bo po raznih mestnih okrajih trajalo do 14. maja, a pregledi se bodo začeli 16. maja ter bodo trajali do 21. maja. Za otroke iz mestnega središča bo cepljenje v Mestnem domu 10. in 15. maja, prav tako pa tudi v mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici št. 2, dne 10. maja in v ljudski šoli na Zoisovi cesti dne 11. maja. Cepljeni morajo biti vsi otroci, ki še sploh niso bili cepljeni, enako pa tudi oni otroci, pri katerih doslej cepljenje ni bilo uspešno. Starši morajo otroke prinesiti k cepljenju, če so dobili vabilo ali ne, seveda pa morajo biti otroci snažni in v snažni obleki. K obveznemu cepljenju morajo starši prinesiti vse leta 1942. rojene otroke, ki še niso cepljeni, prav tako pa tudi vse one, ki so rojeni letos in stari najmanj 3 mesece. Javno cepljenje je brezplačno.

Mali gospodar sporoča:

»O krmiljenju koz« je naslov predavanju, ki bo v nedeljo, 2. maja, ob 10. popoldne v novi povečovalnici društva »Mali gospodar«, Gallusovo nabrežje 33, kamor so vabljani vsi člani kozje-rejci. »O perutinarstvu« bo daljša razprava v torek, 4. maja, ob pol 7 zvečer istotam, kamor so vabljani člani perutinarji. »O boleznih kuncev in zdravljenju« bo razgovor v nedeljo, 9. maja, ob 10. popoldne istotam, kamor so vabljani člani kuncerejci.

Maksimalni cenik št. 3

(Na drobno v oklepajih)

Česen novi lir 4.25 (5.05), beluš 9.— (11.—), karfijska 2.80 (3.35), korenje očiščeno 3.— (3.60), čebula zgodnja 2.90 (3.45), koprje 2.20 (2.55), solata vseh vrst 3.15 (3.70), špinata 2.85 (3.35), zelena 3.80 (4.55), marelice suhe 43.35 (58.15), pomaranče la (Moro—Tarocco) 8.35 (9.55), pomaranče lla 7.35 (8.55), limone la (15 cm obsega) 4.05 (4.80), komad 0.50, orehi Sorrento 26.— (30.—), orehi navadni 21.50 (25.—), suhe češplje, domače 20.— (25.80).

Z Gorenjskega

Tit Strmljan. Na Vačah nad Litljo je umrl daleč okoli znani posestnik g. Tit Strmljan, dolgoletni naročnik »Slovenca«. Rajnik je bil globoko veren mož, izvrsten gospodar, nad 60 let cerkveni pevec ter občinski odbornik in cerkveni ključar. Bil je dobrega srca ter podpornik revežev. Znan je pa zlasti bil kot velik poznavalec keltskih grobišč, ki so blizu njegove lepe domačije nad Vačami. Pri vseh izkopavanjih je večje sodeloval rajnik Tit ter strokovnjakom bil v veliko oporo. Izletniki, ki so romali na Sveto goro skozi Vače, je bil dobro znan, saj je marsikomu gostoljubno postregel. Bil je vnet Marijin častilec vse svoje življenje.

† V škofiji Loka je na veliko nedeljo umrla gospa Alojzija Feigel roj. Medič, uradnica Vzajemne zavarovalnice v pokouju. Pokopali so jo 27. aprila.

EIAR — Radio Ljubljana

Ponedeljek, 3. maja: 13. Napoved časa — Poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenščini — 13.25 Orkester vodi dirigent Petralio — 14. Poročila v italijanščini — 14.10 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneč — Glasba za godalni orkester — 14.40 Pisana glasba — 15. Poročila v slovenščini — 17. Napoved časa — Poročila v italijanščini — 17.15 Koncert Kmečkega tria — 17.35 Koncert sopranistke Marije Weiss — 19. »Govorimo italijanščini« — poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Politični komentar v slovenščini — 20. Napoved časa — Poročila v italijanščini — 20.20 Koncert violonistke Franceke Rojce-Ornik — pri klavirju Marta Bizjak-Valljalo — 20.50 Simfonični koncert vodi dirigent Angelo Questa — v odmoru: predavanje v slovenščini — 21.10 Pisana glasba — 22.10 Pesmi in napevi — 22.45 Poročila v italijanščini.

»Snoči,« je odvrnil Scarlet, ki je ves vznemirjen hodil po sobi sem in tja. »V sobi je bila neznozna vročina in dr. Bliss si je snel ovrtnik in zaplestnice ter jih položil na mizo. Tista zaponka je bila pripeta na ovrtnico.«

»A, tako je bilo? Vance je še vedno nepremično zrl v tista mala kovinska vrata. »Potemtakem je bila zaponka med vašim sestankom na mizi, kaj?« In kakor si mi dejal, so bili poleg tebe navzočni tudi Hani, gospa Blissova in Salveter.«

»Potemtakem bi bil zaponko lahko vzel vsak?«

»Da.«

»Mislim, da...«

Vance se je za trenutek zamislil.

»In vendar je nekaj nadvse čudnega tudi tisti strokovnik... Vprav to bi rad vedel, kako je prišel v Kylejeve roke. Dejaj, da se ni bil popolnoma izgotovljen, ko je bil vaš sestanek končan, ne?«

»Da, ni bil še.« Videti je bilo, da se je Scarlet nekoliko obotavljal z odgovorom. »Vsak izmed nas je predložil svoj račun in dr. Bliss je dejal, da bo te naše račune vnesel sam v strokovnik in vse skupaj pokazal danes popoldne Kyleju. Potem mu je telefoniral — v naši navzočnosti — ter se z njim domenil za sestanek za danes ob enajstih popoldne.«

»Pa je še kaj drugega dejal Kyleju po telefonu?«

»Zdi se mi, da ne... Mislim, da mu je omenil nove dragocene predmete, ki so večeraj prišli...«

»Res? To me zanima... Pa kaj je rekel dr. Bliss o dospelih predmetih?«

»Kotikor se spominjam (res nisem bil preveč pozoren na njun razgovor), je dejal Kyleju, da so zaboji že odprti in posamezni

predmeti odmotani ter je izrazil željo, da bi jih Kyle videl... Bil smo precej v dvomih, veste, če bo Kyle še pripravljen denarno podpreti nova znanstvena raziskavanja. Egiptovska vlada je nekoliko nasprotovala in si je najboljši stvari pridržala za muzej v Kairu. Kyleju to ni bilo nič kaj všeč, in ker je v svo to stvar založil že mnogo denarja, je začel misliti na to, da jo čisto opusti... Vprav zaradi te Kylejeve namere se je dr. Bliss z njim domenil za sestanek. Hotel mu je pokazati natančno stroške prvih izkopavanj ter poskusiti, da bi ga pripravil do tega, da bi dal denar za nadaljnja izkopavanja...«

»No, in stari možakar je to odklonil,« je pripomnil Heath, »dr. Bliss pa se je razjezil ter ga pobil z onim črnim kipom.«

»Vi hočete na vsak način vztrajati pri svojem, kakor da bi bilo življenje res tako enostavna stvar, gospod narednik,« je vzdihnil Vance.

»Nekaj strašnega bi bilo zame, če bi smatral življenje za tako zapleteno, kakor ga smatrate vi, gospod Vance.« Heathov odgovor je bil prav močno podoben nekakšni spoštljivi zbadljivki.

Komaj je spregovoril te besede, že so se tiho odprla glavna vrata in vrh stopnic se je prikazal možakar srednjih let in temnega obraza, obleden po egiptčansko. Pozorno in mirno nas je začel ogledovati, nato pa je počasi in z zanesljivim korakom stopil po stopnicah v muzejsko dvorano.

»Dobro dan, gospod Scarlett,« je pozdravil in se zbadljivo nasmešnil, ter nato ošinil s pogledom mrtveca. »Vidim, da je hišo obiskala nesreča.«

»Da, Hani,« je Scarlettove besede so se nekam žalostno izgubljale. »Gospod Kyle je bil umorjen. Tite gospodje — pri teh besedah je pokazal z roko na nas — raziskujejo zdaj ta zločin.«

Hani se je spoštljivo priklonil. Bil je srednje postave, precej suh in je vzbujal vtis ošabnega človeka. V njegovih na pol zaprtih očeh se je lesketala iskra poguma. Njegov obraz je bil precej kratak, nos pa na koncu tumpast, kakor je to značilno za koptsko pleme. Njegove oči so bile rujave kakor je bila rujava njegova polt, obrvi

pa košate. Nosil je sršasto, na kratko pristrženo brado, njegove ustnice pa so bile mesnate in poltene. Na glavi je imel temen fes, s katerega je visel ope iz modre svile. Čez rame mu je padal dolg bombažast kaftan z rdečimi in belimi pasami. Segel mu je globoko čez kolena, da so se spodaj videli le čevlji iz rumenega usnja.

Za trenutek je obstal in gledal mrtvega Kyleja, ne da bi se na njegovem obrazu razodeval kak stud ali žalost. Potem se je ozrl na Anubijeve kipe. Čudna vdanost se mu je razodevala na obrazu in na njegovih ustnicah se je poigral skrivnostnih nasmeh. Čez nekaj trenutkov je naredil z levo roko spoštljivo kretnjo, se počasi obrnil in se vstopil pred nas, ne da bi nas pogledal. Njegove oči so se bile zadržale nekam v daljavo, skozi okno.

»Tu ni treba nobenega raziskavanja, gospodje,« je spregovoril s turobnim glasom. »To je kazen boginje Sakhmet. Iskalci zakladov z Zahoda so že mnogo rodov mrtvih onečastili grobove naših prednikov. A bogovi starodavnega Egipta so imeli veliko moč in so ščitili svoje otroke. Bili so potrpežljivi. Toda roparji so šli le predaleč. Prišel je čas, ko jih je zadela roka pravice. In zgodilo se je. Intefov grof je bil rešen pred Vandali. Umaknil je ter globoko vzdihnil. Ta njegov vzdih pa je bil lahko izraz zadovoljstva ali pa globokega premišljevanja. Potem je nadaljeval: »Toda Anubi nikdar ne bo dovolila kakšnemu bogoskrbnemu človeku vstopa v svetlišče Oziride, čeprav bi jo še tako vdano prosil.«

Hanijevo vedenje in njegove besede so bile kar ganljive. Medtem ko je govoril, sem se spomnil nedavne žaloigre lorda Carnarvona, moža, ki je odkril Tutankamenov grob, ter svojevrstnih pripovedovanj o starodavnih čarovnijah, pripovedovanj, po katerih so bili krivi njegove smrti nadnaravni vzroki.

»Do tega svojega naziranja ste prišli na podlagi izkustva, o tem ni dvoma.« Te Vancejeve besede so me spet popeljele nazaj v stvarni svet. »Vendar pa se moram vprašati, kako je le mogel ta majhen kip ubiti človeka, zlasti še, če ga ni sukala kakšna človeška roka... In če mislite še naprej govoriti na tak način, Hani, vas bomo morali prisiliti, da ostanete v svoji sobi. Ni nič kaj prijetno poslušati takšne neumnosti.«

DRVARKA MARIJA

TOMAŽIČ JOŽE BERANEK JOŽE

109.

Gračak se začuden ozre na kipec ter opazuje zdaj svojega pastirčka, zdaj Marijino znamenje v njegovi roki.

»Dobro! Ostanem mož beseda tudi tebi! — Kaj zahtevaš za svoje plačilo?« ga je vprašal gračak.

Pastirček je zdaj pogumno stopil h kadi, gračaka živo pogledal, in ko je v ozadju zagledal zgroženo namrgoden obraz zelenega zloдея, je tembolj odločno zahteval:

»Nič drugega kot — vašo dušo!«

»Kdo si ti, ki terjaš za svoje delo mojo dušo? Kdo ti je s tem zmešal tvojo mlado glavo?«

»Moja mati mi je svetovala, naj za svoje plačilo zahtevam vašo dušo!«

»Kdo pa je tvoja mati, ki si drzne to zahtevati?« je hotel zvedeti gračak.

110.

V tem hipu se odpro vrata sama od sebe in pred njiju stopi bela žena. Pastirček jo je takoj spoznal in pozdravil, Drvarka Marija pa je gračaku govorila:

»Pred leti si si tako srčno želel sina. Ko si ga dobil, siromaka in norčka, si ga pa prekel in zavrgel. Bilo ti je vseeno, če bi ga bil odnesel tudi sam zlođej; vzela pa sem ga jaz ter ga odnesla v zeleno drvarijo. Tam sem ga na paši obiskovala, ga učila, mu bistrila um ter ga varovala, da ga ni zapeljal tale možak, zlođej, kateri še zdaj preži na tvojo dušo. Že danes bi te bila pokosila bela smrt, če te ne bi bil rešil tale pastirček s svojim skromnim kipecem, ki mu je bil padel v pripravljeno kopel... Sedaj vzemi tegale pastirčka, ker on je tvoj pravi sin, zdaj ves zdrav in bistrega uma, kot si ti!«

Ljubljana si je pripisala nadaljnji dve točki

Ljubljana, 3. maja.

Včeraj smo nadaljevali s tekmi v domačem nogometnem prvenstvu. Na sporedu sta bili 2 tekmi: ena prvorazredna in ena drugorazredna. Ob 14 je bila napovedana prijateljska tekma rezerv Tobačne tovarne in Hermesa. Ker je bilo vreme včeraj pušno, vendar silno primerno za nogomet, so številni prijatelji okroglega usnja že zgodaj prišli na igrišče, kjer pa so zaman čakali prvi par. Ni ga bilo. Kje je krivda, da najavljena nista nastopila, ne bomo raziskovali. Povemo naj le, da ni športno napovedati tekmo, potem pa tekmovalcev ni.

Mladika : Vič 4:2 (3:1)

Malo po 15 se je začela na zelenem šišenskem stadionu drugorazredna tekma med Mladiko, ki se je na velikonočnem turnirju tako lepo pokazala (posebno drugi dan), in med Vičani. Mladika je, kakor se je zdelo, svoje nasprotnike podcenjevala in bi jo skoraj stalo obe točki, to tem bolj, ker so Vičani posebno proti koncu pritisnili in vse je že kazalo za izenačenje. Le slabemu viškemu napadu se imajo Mladikarji zahvaliti, da niso odšli poraženi z igrišča. Toliko zrelih prilik, kolikor so jih imeli Vičani včeraj, zlepa ne bodo imeli. Izrabili pa so le dve. Če bi imeli med svojimi napadalci le dva, tri priskebne ljudi, bi bil rezultat lahko tudi obraten, če ne še večji. Tako pa... Točki sta šli po vodi, čeprav so jih imeli na krožniku, le vzeli ju je bilo treba. Mladika nas tokrat ni zadovoljila. Preveč je bilo igračkanka na polju, strelav pred golom pa nobenih. Sodil je g. Zajec.

Obvezen plenarni sestanek za vse nogometne sodnike (tudi za one, ki imajo bolezenski dopust) bo v sredo, 5. maja, ob 18.30 v prostorih pri Slamiču. Vsi in točno! — Predsednik.

Ljubljana : Hermes 5:1 (2:0)

Gole so zabili: Hacler 3, Acko 1, Pepček 1 za Ljubljano, Sočan 1. Sodil je g. Deržaj. Gledalcev je bilo približno 1300.

Malo po napovedanem začetku sta se sodniku g. Deržaju javili naslednji moštvi: Ljubljana: Rožič — Hassl, Serčer — Perharič, Varl, Pelicon — Acko, Vodeb, Hacler, Sandi, Pepček. — Hermes: Rogelj I. — Antonič, Zadravec — Accetto, Rogelj II., Aljančič II. — Sočan, Brodnik, Bačnik, Zupančič, Zupan.

Ljubljana je torej nastopila skoraj v najmočnejši postavi in je znova pokazala, da je moštvo, ki igra najboljši nogomet v Ljubljani. Njene vrste povezane, hrbtenica moštva pa je pomočniška linija, v kateri je steber pridni in pametni Varl, ki pomaga tako v obrambi in zalaga napad z uporabnimi žogami. Tudi včeraj je kriska vrsta opravila pretežni del garanja. Obrambni trio včeraj ni imel posebnega dela. Od branilcev pa je bil Serčer boljše od svojega tovariša, ki nosi krivdo za dobljeni gol. Rožič ni imel posebnega dela, klonil pa je pred ostrim strelom, iz katerega je rezultatni časten gol za Šiškarje. Napadalni kvintet ni imel takšnega dne kot teden prej. Odlični sta bili tokrat obe krili, levo skoraj boljše od desnega. Sicer pa je njihova igra zadoščala, da so petkrat potresli nasprotnikovo mrežo in svojim že dobljenim pikam pripisali nadaljnji dve.

Hermes se nam je tokrat predstavil v pomlajeni postavi, pogrešali pa smo v moštvu nekaj res pravih dobrih mož, ki so se pri včerajšnji tekmi odpravljali sodelovanja. Zakaj, ne vemo. Vsekakor pa to ni bilo v klubov interes. Hermes se je dolgo upiral nadležnemu Lj. napadu in vse do 33. minute ni klonil. Odlično se je branil, čeprav moramo priznati, da je imela Ljubljana smolo in je šlo nekaj ostrih strelav v prečke. H. je imel

svojega najboljšega moža v vratih. Rogelj je branil ducat in več nevarnih strelav, od katerih bi jih drugi vratar spustil vsaj tri, štiri, če ne več. Vratar je bil moštvo trdna opora. Tudi branilca sta bila na mestu. Krile so se trudili in dali dobro partijo, posebno v obrambi. Napad je bil najšibkejša stran Hermesovega moštva. Če bi v napadu igrali še »štrajkujoče«, golovo ne bi bil rezultat takšen, kakršen je bil, ali pa bi se morala Lj. mnogo bolj potruditi. Edini zadetek za H. je padel skoraj pred koncem igre. Zabiti ga je Sočan, otroval mu je pa Hassl. Na splošno smemo reči, da je H. še poceni odnesel pete, saj je na polju po pretežni večini prevladovala Ljubljana. Kaže, da se bo H. do prihodnje prvenstvene tekme še bolj opomogel in da bo začel tudi sam potresati nasprotnikove mreže. Gledalci so odhajali zadovoljni z igrišča.

32 tekmovalcev na 1000 m

Včeraj so domači lahkoatletiki nastopili v teku na 1000 m. Prireditve so izvedli v dveh delih na igrišču Hermesa med odmorom nogometnih tekem. V odmoru med prvo in drugo tekmo so izvedli dva predteka. To je bilo treba, ker se je za tek prijavilo zelo lepo število 32 tekmovalcev. Bili so to člani domačega Hermesa, Ilirije, Planine, dijaki, gasilci, člani Žabjaka, člani finančne kontrole, GILL-a in Viča. Impozantno število za naše razmere. Tekališče je bilo lepo urejeno, otrebljeno in trdno zvaljano. Zanimanje za tek je bilo med gledalci veliko in prav primerno je, da bi se pri bodočih tekmah lahkoatletiki prireditelji še večkrat spomnili prirediti kratke atletske tekmovalne točke, da bi se tako pri širših plasteh zbudilo zanimanje za kraljico športa.

1. predtek. Polovica tekmovalcev je sodelovala pri prvem predteku, ostali v drugem. Borbe v predtekih niso bile tako lepe kot v finalu, saj je bilo v predtekih dovolj, da so favoriti za finale pritekli na cilj vsaj med prvimi še-

Ljubljana

Koledar

Ponedeljek, 3. velikega travna: Najdba sv. Križa; Aleksander I., papež in mučenec.
Torek, 4. velikega travna: Florijan, mučenec; Monika, vdova; Gothard, škof.

Obvestila

Tečaj za električno varjenje. V šolski varilnici Drž. tehniške srednje šole v Ljubljani se bo vršil od 7. do 15. junija t. l. tečaj za električno varjenje in avtogensko rezanje. Tečaj bo trajal 8 dni in se bo vršil vsako popoldne od 14 do 18. Prijave sprejema šolska uprava (Aškerčeva cesta 9, I. nadstropje) do 29. maja t. l.

Mladinske predstave »V času obiskovanja«. Šolski mladini se bo nudila izredno lepa prilika, da bo lahko videla Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskovanja«. Vršile se bodo mladinske predstave, ki bodo v tem in v prihodnjem tednu. Mladinskih pasijonskih predstav bo pet. Te predstave bodo zaključene in za šolsko mladino bodo vsi sedeži po izredno nizkih cenah. Kolikor pa bo morda ostalo prostih sedežev, bodo na razpolago tudi odraslim, po znižanih cenah od 15 lir navzdol. Dobile se bodo te vstopnice pri blagajni v Drami, pol ure pred vsako predstavo. Mladinske pasijonske predstave bodo začele vsakokrat ob 5 popoldne in končale ob 7. Vršile se bodo: v četrtek, 6.; v petek, 7.; v soboto, 8. maja. Naročila sprejema Uprava.

Koncert Ljubljanskega komornega dua, ki ga tvoriita pianist prof. Anton Trost in violinist prof. Jan Šlais, bo drevi točno ob 7 v veliki filharmonični dvorani. Tako po sporedu kakor po izvajanju bo nocojšnji koncert umetniški dogodek prvega reda, zato opozarjamo nanj in priporočamo obisk. Na sporedu so štiri sonate, ki so jih napisali skladatelji Tartini, Mozart, Vomačka in Szymanowski. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Ponedeljek, 3. maja: Zaprto.
Torek, 4. maja, ob 18.30: »Prava ljubezen«. Red B.
Sreda, 5. maja, ob 18.30: »Veliki mož«. Red Sreda.
Četrtek, 6. maja, ob 17: »V času obiskovanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.
Petek, 7. maja, ob 17: »V času obiskovanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.
Sobota, 8. maja, ob 15: »V času obiskovanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Opera:

Ponedeljek, 3. maja: Zaprto.
Torek, 4. maja, ob 18: »Zemlja smehljaja«. Opera. Izven Znižane cene od 24 lir navzdol.
Sreda, 5. maja, ob 18: »Madame Butterfly«. Red A.
Četrtek, 6. maja, ob 18: »Janko in Metka«. Red Četrtek.
Petek, 7. maja: Zaprto (generalka).
Sobota, 8. maja, ob 18: »Prodana nevesta«. Prvič v sezoni. Red Premierski.

stim. V prvi rundi je vodil Starman A., potem pa so ga do konca prehiteli Šoštaršič II. gimnazija, ki je v predteku prvi pritekel na cilj v času 2:57.4, in Novak, Ilirija, v času 2:57.5. Potem Starman v času 3:00, četrtri.

2. predtek: V drugem predteku je že takoj spočetka prevzel vodstvo Pleničar od Ilirije in ga obdržal do konca. Pleničar ima lep stil, popravil pa bi ga še z daljšim korakom in če bi imel pri vsakem koraku zadaj iztegnjene noge. Sicer pa je od vseh tekmovalcev on najbolj ugaljal. Brez konkurence je pritekel prvi na cilj v času 2:59.2. Kadunc (Žabjak) 3:02, 3. Starman (Hermes) 3:04.6.

V finalni tek se je plasiralo 5 Hermežanov.

Finale. Tudi v finalni borbi je takoj prevzel vodstvo Pleničar, ki ga je obdržal do 700 m, kjer ga je prijel krč in je odstopil. Prav gotovo bi zmagal, saj je imel najmanj 30 m naskoka. Na cilj so pritekli po temle vrstnem redu:

1. Šoštaršič (gimnazija) 2:53.6;
2. Novak (Ilirija) 3:00.2;
3. Starman A. (Hermes) 3:01.2;
4. Starman I. (Hermes) 3:01.8;
5. Sedej (Planina) 4:04.4.

Prireditve je vsekakor uspela.

Mladika : Mars rez. 4:2

Mars : Žabjak 6:0 (3:0)

Gradjanski : Ferraria 7:0

Konkordija : Ličanin 5:2

Hašk : ZET 8:2

Železničar : Redarstveni 2:1

Edgar Wallace:

74

Žabar s krinko

Na steni je bilo veliko stikalo. Dick ga je obrnil v nadi, da vodi do električne svetilke, toda svetilka ni zagorela. Prižgal je novo vžgalico ter je s pogledom sledil vodu. Debeli črna žica je vodila v kot eobe in po stopnu naprej. Nenadoma pa je končala dgsno od peči in Dick je ugotovil po sledovih na podu, da je vodila ta žica v nekdanjo pripravo za varjenje. Usedel se je, da bi premišljeval. Slišal je mrmrnanje glasov skozi tenka tla, potem ko se je vleгал nanje in položil uho na sklopna vrata. Razpoko je malo očistil z žico, ki jo je našel na tleh pri peči. Zdelo se mu je, da ima glavno besedo Hagn.

»In če bi mi tudi cesto od tu pa do Newbury-ja neke razstrelili, bo policija vendar nekaj zavohala,« je rekel.

»To je neumna ideja, ki si jo skuhaš, Hagn. Kaj pa boš prav za prav naredil z možakom tam gori?«

»Dobro bi bilo, da bi ga tukaj zadržali vsaj kot talca za Balderja, — če žabar misli, da je tega vreden.«

Proti peti uri je spet zaslišal Hagnov glas, ko je dejal:

»On želi umreti!« je dejal Hagn.

V Dickovi delovni sobi sta dve osebi vso noč sedeli in bdeli. Sedaj je

bila ura štiri. Elk je odšel že nekako dvajseti v policijsko ravnateljstvo ter se tudi že prav tako dvajseti vrnil. Ela Bennetova je poslušno ubogala Dickovo prošnjo ter je že vse časopise prebrala, ki jih je sploh mogla najti v njegovem stanovanju. Z globokim vzdihom je odložila knjigo, sklenila roke in pogledala na uro.

»Ah! Ali mislite, da bo prišel v Gloucester?«

»Prepričan sem!« je dejal odločno Broad. »On je možak, kateremu vsaka stvar uspe. On je iz pravega jekla kovani, verjemite mi! Njega pač nič ne more zadržati.«

Spet je vzela knjige v roke in obrala brez načrta stran za stranjo.

»Ali niste nič slišali o policijskem avtomobilu? Gospod Elk mi je včeraj omenil, da je odpeljal za njim policijski avto. Toda danes mi o njem še ni ničesar povedal,« je rekla.

Joshua Broad je omočil svoje suhe ustnice.

»Ah, ti so gotovo dobro prišli na svoj cilj,« je rekel.

Ni jim povedal, da sta se ponesrečila dva policijska avtomobila med Newburyjem in Readingom in da so bili trije ljudje ranjeni od drobec mine, ki je eksplodirala. Tudi ji ni

sporočil novice, ki jo je prinesel neki motociklist iz Windona, da ni bilo tamkaj videti Dickovega avtomobila.

»To so strašni ljudje! Strašni!« je dejala vsa tresoča.

»Kako je mogla taka banda sploh nastati, gospod Broad?«

Gospod Broad je kadil dolgo cigareto ter pihal nekaj časa dim, preden je odgovoril.

»Bojim se, da sem jaz oče žabarjev,« je rekel v njeno začudenje.

»Vi?«

On je prikimal.

»Da, jaz nisem vedel, da bo to nastalo iz družine. Toda sedaj smo že tako daleč.«

Zdelo se je, da ni bil pripravljen, da bi prav sedaj razložil nastanek žabarjev. Kmalu nato so zaslišali zvonce, in ker je menil, da se je Elk morda vrnil, ker je pozabil ključ, se je dvignil, da bi odprl vrata. Pa ni bil Elk.

»Oprostite, da sem vas ob tem času obiskal. Ali ste vi, gospod Broad?«

Obiskovalec ga je poizkušal spoznati v temi.

»Jaz sem, Broad. Popolnoma pravilno. Vi ste gospod Johnson, kajne? Le vstopite!«

Zaprli je vrata za njim in prižgal luč. Možakar je bil v stanju, da se je lahko vsakomur zasmilil.

»Jaz sem bil snoči dolgo pokoncu,« je rekel. »Zjutraj mi je moj sluga prinesel jutranjo izdajo »Post Herald«.

»Vi torej vse veste?«

»To je strašno! Strašno! Skoraj ne bi mogel kaj takega verjeti.«

Johnson je potegnil iz žepa zmečkani časopis in se enkrat preletel s pogledom napise, kot da bi se hotel prepričati, če je vse to res, kar je že enkrat prebral.

»Veste, da nisem vedel, da je to prišlo vse v časopise,« je dejal Broad.

Johnson je ponudil časopis Amerikancu.

»Da, vse je opisano notri, vse od začetka do kraja. Mislim, da je to zgodbo rdžirnil državni tajnik.«

»Jaz pa sem mnenja, da jo je razširil kinopodjetnik Selinski. Ali je res, da je Ray obsojen na smrt?«

Broad je prikimal.

»Kako strašno!« je rekel Johnson s še tišjim glasom. »Hvala Bogu, da se je to vse zvedelo še pravočasno, gospod Broad,« je rekel resno. »Želim, da sporočite gospodični Eli Bennetovi, da lahko razpolaga z vsem denarjem, ki ga sedaj imam, da bi le dokazal nedolžnost njenega brata. Iskreno želim in upam, da bo odlog smrtne kazni odoben in obnovljen ves kazenski proces. Če se bo to zgodilo, mu morajo priti najboljši odvetniki na pomoč.«

»Ona je tukaj, ali hočete morda z njo govoriti?«

»Tukaj?« se je čudil gospod Johnson. »Tega seveda nisem vedel.«

»Le pridite noter. Tukaj je vaš prijatelj, ki bi vas rad obiskal, — gospod Johnson namreč.«

Filozof je hitro in nervozno prekoril sobo ter ponudil deklici obe roki.

»Zelo žal mi je, gospodična Bennetova,« je rekel, »že meni je tako hudo, in kako je neki potem šele vam pri duši! Ali vam lahko kako pomagam?«

Ela je odkimala. Solze hvalečnosti so se ji zalesketale v očeh.

»To je zelo ljubeznivo od vas, gospod Johnson. Vi ste storili Rayu toliko dobrega in inspektor Elk mi je tudi povedal, da ste mu ponudili dobro službo v svojem podjetju.«

Johnson je odkimal.

»Kaj je vse to! Raya imam zelo rad in reči vam moram, da je zelo sposoben dečko. Če ga bomo srečno potegnili iz te zagate, mu moramo seveda takoj pomagati, da si ustvari dobro in pošteno eksistenco. — Vaš oče še ne ve nič o tem?«

»Hvala Bogu, da še nič! Če le ne bi prišla vest še v dnevnike!« je rekla, ko ji je Johnson pripovedoval, kako je vse to izvedel.

»Zaloh je že Selinski raztrobil to vest!« je dejal Broad, — »skajti morje filmske branže znajo vsako še tako neznamno malenkost imenitno izkoristiti v reklamne namene. Kako se kaj počutite v svojem novem položaju, gospod Johnson?«

Nov odlok glede službene namestitve

Rim, 1. maja. s. Uradni list je objavil vladarjev zakonski odlok, po katerem je v nasprotju z dosedanjimi določbami o službeni namestitvi prepovedano najemati moške od 16. pa do 55. leta za naslednje delovne službe: 1. za prodajalce vstopnic, garderobierje, čuvaje in snažilce v gledališčih, kinematografih in drugih javnih upraviteljskih prostorih; 2. za snažilce vozov, lokalov in trgov (izvzeta je služba snažilca lokomotiv in lokomotorjev), pri izposoji blazin, v shrambah za ročno prtljago na železniških postajah, toda vedno le, če je uslužbenec v tem delu normalno ali pretežno zaposlen; 3. za tekača in za prodajalca vozovnic pri mestnih prometnih podjetjih; 4. za

natakarja, garderobierja, za kuhinjske posle (izvzeta so kuharji), za vratarje v hotelih, zdraviliščih in javnih lokalih; 5. za kopališnega uslužbenca (izvzeta so le tisti, ki skrbijo za varnost kopalcev) in za strežnika v zdraviliščih, kopališčih ter v zavodih z zdravilnimi vodnimi vrelet; 6. za trgovskega nameštencev in trgovin s tekstilnim blagom, z oblekami, čevlji, umetnostnimi predmeti in dišavami ter za blagajnika pri vseh trgovskih podjetjih. Omenjena prepoved se ne nanaša na vojne pohajbenke ter na take, ki so postali invalidi v boju za narodno stvar in na delavske invalide. Odlok stopi v veljavo danes, 1. maja.

Besede voditelja nemške delovne fronte delavstvu za 1. maj

Berlin, 1. maja. s. V članku, ki ga je za praznik dela v Nemčiji napisal voditelj nemške delovne fronte dr. Ley, je podal pregled ogromnega dela, ki so ga v zadnjih letih opravili nemški in tuji delavci na vseh poljih, zlasti pa še na polju vojne industrije, dela, ki je v vsakem oziru oskrbelo nemške vojske na rajnih vojni toriščih. Potem poveličuje napore nemškega in zavezniških narodov, da s prepričanjem v zmago premagajo skupnega bogataško-boljševskega sovražnika. »Praznik dela v četrtletu letu vojne,« končuje svoj članek dr. Ley, »je nekak simbol boja, ki ga bi-jejo Nemčija in njeni hrabri zavezniki za rešitev Evrope pred stoletnimi sovražniki, da bi ustvarili predpogoje za izvedbo načrta za gospodarsko, socialno in politično preureditev, ki jo bodo izvedle osne sile v korist vseh svobodnih in neodvisnih evropskih narodov.«

Berlin, 1. maja. s. Voditelj nemške delovne fronte dr. Ley je včeraj govoril na zborovanju Nemške delavske zbornice, ki je bilo v novi kanc-

lerski palači, o predmetu: »Deset let življenja nemške delovne fronte.«

V začetku svojih izjav je govornik podal pregled dela, ki so ga v tem razdobju na vseh področjih opravile razne organizacije in ustanove, ki stoje na čelu velike centralne nemških delovnih moči. Posebno pozornost je posvetil organizaciji »Kraft durch Freude«, v kateri je članjenih na tisoče in tisoče nemških delavcev. Potem je osvetlil v petih točkah razvoj in uspehe, ki jih je dosegla nemška delovna fronta, zlasti na polju oboroževanja, kar je nemškim oboroženim silam dalo možnost, zmagovalno nadaljevati vojno proti sovražnikom evropske celine.

»Naš načrt za sedanjí čas je,« je poudaril govornik, »pospešiti proizvodnjo, zaposliti čim več ženskih delovnih moči ter povečati vojno proizvodnjo.« Na koncu svojih izjav je dr. Ley dejal, da morajo vsi delavci po tovarnah in uradih predstavljati v tej vojni največjo silo narodne skupnosti in najpristnejši izraz nezlovoljive volje do zmage, ki preveva nemški narod.

Govor bolgarskega ministrskega predsednika o prazniku dela

Sofija, 1. maja. s. Za današnji praznik dela je ministrski predsednik Filov po radiju govoril bolgarskemu narodu.

Predsednik bolgarske vlade je najprej poudaril, kako je bil praznik dela v nesrečnem strankarskem času in v dobi političnih sporov dan nemirov in socialnih epopadov. Danes pa da je v edinstvi bolgarskega naroda dan, ko proslavljajo iskreno in navdušeno sodelovanje med delavci in delodajalci, ki zastavljajo vse skupne moči v službi domovini in v blagor narodne skupnosti. Danes v Bolgariji delo ni le pravica, pač pa pomeni tudi najvišjo dolžnost za slehernega državljanca, je pristavil Filov. Omenil je, da je vlada izdala v korist delavstva številne ukrepe.

Ta politika se bo nadaljevala in izpopolnjevala. Predsednik vlade je potegnil nato primerjavo s tako imenovanimi demokratskimi državami, kjer so delavci v položaju sužnjev pod oblastjo maloštevilnih bogatašev, nato pa navajal države, ki imajo kakor Bolgarija in njeni veliki zavezniki izrazit ljudski režim, kjer uživajo delavci boljše gnotno in moralno ravnanje. Filov je zaključil govor s pozivom k vedno tesnejšemu sodelovanju med delavci in delodajalci, kajti to sodelovanje je v teh zgodovinskih trenutkih neizogibno potrebno za Bolgarijo, ki je zvesta svojim velikim zaveznikom, ki vodijo sveto vojno za pravico, pravičnost in pravico narodov, in hoče z vsemi svojimi silami prispevati k končni zmagi.

Francoska Indokina v okviru Velike Azije

Dežela, ki v vojaškem oziru igra isto vlogo, kakor jo je igrala v Evropi bivša Avstrija

Pod gornjim naslovom prinaša »Il Piccolo« v eni svojih zadnjih številč članek, v katerem stoji:

»Če kak Francoz vzame danes v roko svetovni zemljevid, bo na njem mogel najti res zelo malo dežela nekdanjega francoskega imperija, kjer je Francija ohranila svojo suverenost. Ena redkih izjem je Indokina.«

Ko je izbruhnila vojna v Evropi, je malo-kdo vedel, da ima francoska Indokina enak vojaški pomen, kakor ga je bilo treba pripisovati v zadnjem desetletju v Evropi Avstriji. S ključitvijo Avstrije nemškemu rajhu se je začelo preurejanje Evrope.

Pogajanja, do katerih je prišlo med Japonsko in Indokino po sklenitvi nemško-francoskega premirja, so tvorila nekako izhodišče za politiko velike vzhodne Azije. Temelji za nastope, ki jih je Francija sama od sebe dovolila Japonski, so učinkovito podprli japonski pohod proti Malajskemu polotoku in Singapurju in so bili najboljše opora za sasedbo Birmanije in nizozemskega kolonialnega imperija. S tem da je podpisala z Japonsko pogodbo, je Francija priznala Japonski njen prevladujoč položaj v Vzhodni Aziji. Japonska pa je obljubila, da bo spoštovala francosko nadoblast nad Indokino.

Francoski Indokini so bile skoraj povsem prihranjene vojne grozote in življenje je šlo dalje svojo prejšnjo pot, razen da je sprico angleške zapore izostalo blago, ki so ga prej uvažali iz Evrope. Nasprotno pa se je trgovina z Japonsko začela vedno bolj uveljavljati.

Po obvestilih japonskega veleposlanika v Hanoju, Jošisave, čuti Japonska potrebo uvažati iz Indokine zlasti riž in žito, nasprotno pa lahko pošilja tja tekstilno blago in izdelke. Zdi se prizadeva, da bi dala čim večjo pobudo za pridobivanje premoga, cinka in fosfatov, proučujejo pa tudi nove načine gojitve bombaža. V zadnjih letih se je proizvodnja sladkorja podvojila ter dosegla število 20.000 ton, letna proizvodnja papirja pa znaša nad 8.000 ton. Bicikli, ki jih v Indokino izvažajo Japonska, tečejo na gumijastih ceveh, ki jih izdelujejo doma. Indokina dobavlja vsako leto nad dva milijona koz in je položila temelje važni strojarški industriji. V velikih količinah izvažajo tudi razna rastlinska olja (kokosovega, ricinovega in drugega).

Guverner Indokine, admiral Decoux, se zelo prizadeva, da bi dal novih pobud in zagotavljal indokinskemu gospodarstvu. Izdal je že več odlokov o omejitvah na nekaterih poljih, na drugih poljih pa skuša doseči nov razmah.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

Zagreb ima že 350.000 prebivalcev

Dopisnik »CE« poroča iz Zagreba: Od začetka vojne do danes se je prebivalstvo hrvaške prestolnice več kot potrojilo. Računajo, da ima Zagreb danes že 350.000 ljudi. Ta znatni prirastek na zagrebškem prebivalstvu se kaže močno tudi na vseh področjih tamkajšnjega gospodarskega življenja. Na primer v temle: Leta 1941 so v Zagreb uvozili komaj 65.000 hl vina, letos pa so ga že dozdaj navozili tja 120.943 hl.

Morske alge — odlične za kruh

Zdi se, da je vojna in vse tisto, kar je imela za posledico, zlasti pa omejitve glede prehrane, raznim iznajdljivim glavam dala no-

vih pobud. Tako se je med drugim pred nedavnim baje posrečilo nekemu švedskemu učnjaku dobiti iz morja nek izvleček, o katerem pravijo, da dokaj zboljša hranilno vrednost kruha, če ga primešamo med testo. Je to neke vrste tekočina, ki jo pridobivajo iz morskih alg. Ta tekočina vsebuje beljakovine, maščobe, ogljikove hidrate in soli.

Z uporabljanjem izvlečka morskih alg pri peki — pravi poročilo iz Stockholma — se lahko prihrani precej mleka in maščobe. Novemu proizvodu, ki ga je iznašel ta šved, so dali ime »konsil«.

5 milijonov novih izumov in iznajdb je bilo potrjenih na vsem svetu v dobi od 1937 do 1942 leta.

CONRAD RICHTER:

PLANJAVA

Vso pot nazaj proti hotelu je naraščala moja jeza do Brice Chamberlaina. Rad bi bil vedel, kaj bi sedaj storila Lutie Brewtonova. Neprijetno mi je bilo, ko sem stopil v sobo ter našel strica ravno brez srajce: njegove črne dlake na prsih so bile nakodrane kot žima iz kočijske blazine. Ni mi posvečal pozornosti, dokler si je sezuval škornje ter se napravljal za posteljo. Potem me je prikoval na tla s svojimi očmi, v katerih se je še vedno zrcalil odsvet izseljeniških plamenic. Potegnil je iz notranjega žepa sive suknje veliko usnjeno denarnico.

»Položi to pod svojo blazino,« je rekel. »Jutri pojdeš v Denver. Hočem, da poiščeš Lutie ter ji jo izročiš. Potrebovala jo bo.«

»Da, gospod,« sem zajeceljal. Sedaj sem vedel, da mu je bila znana Chamberlainova izpremembra v službi. Vedel je, da bi jaz dal rajši vse, kot pa da bi našel Lutie Brewtonovo v njenem ponižanju. In še nekeje v sebi sem čutil neizrečeno hrepenenje, da bi jo mogel zopet videti.

Hotel sem mu povedati, kaj je bil Brice Chamberlain obljubil nesterjem, pa si nisem upal. Spominjal me je, ko je tako stal v dolgi nočni srajci z neukročenimi črnimi očmi, s skušnjavami temnimi lasmi in brki, na šejke svobodnih beduinov, o katerih sem bil toliko čital v šoli. Nato se je ulegel na veliko posteljo »zakonske spalnice«. Celo potem ko sem se slekel in upihnil luč, sem ga mogel čutiti tam; negibno je ležal na hrbtu ter z odprtimi očmi črtil v strop.

V teku noči sem ga slišal nekajkrat premetavati se in mrmrati. In enkrat je zavpil z močnim glasom, ki je donel kot eno od njegovih povelj nad oglušajočim hrupom goveda in mož, čeprav je bilo to, kar je to noč govoril, čudno in popolnoma nerazumljivo.

VIII. poglavje.

Tisto jutro, ko me je pripeljal vlak prvič v življenju v mladi Denver, je sijalo sonce, kot bi ležal zlat šal nad bogatim gorskim mestom. Na postaji so me spravila iz ravnotežja imena neznanih železniških prog, označena na lokomotivah. Ko sem šel po Sedemnajsti cesti, sem čul zmešnjavo glasov iz vrat trgovin z obleko, iz dražbarn in izposojevalnic. Prilizovali so se mi ter me obmetavali z »blagorodni gospod« in »mladi gentleman«. Bilo je nekaj posebnega v teh cestah, po katerih sem hodil ta dan, v bogatih oblekah dam, ki so se vozile v kočijah, v čistem zraku, ki je vel s planin. Bilo je nekaj zapeljivega, opajajočega in blestečega kot Lutie Brewtonova sama. In mislil sem si, da sem polagoma začel razumevati njeno hrepenenje po tem zapeljivem kraju, ki je vedno bolj in bolj naraščalo.

Celo v trgovski hiši stričevega prijatelja Georgea Twichella je bil ta zapeljivi občutek. Čeprav je imel George Twichell samo trgovino z železom, sem imel občutek, kot bi hodil po srebrnih tleh, kot to lahko storite v »Silver Dollar Salonu«. Njegova trgovina z železom je bila največja zapadno od St. Louisa. Tu so se sestajali ljudje iz pol ducata držav in teritorijev ter si pripovedovali dogodivščine in novice, ko so knpovali razne stvari — od samokresov pa do rudarskih strojev. Ko me je povabil George Twichell na svoj dom h kosilu v krasno zidano poslopje zadaj za ograjo, ki je bila za okras, kjer je plavala okrog neprenehoma divja kanadska gos s priziranimi perotmi, sem bil prepričan, da je stric, ki ni bil ničesar omenil o vrnitvi Lutie Brewtonove, vedel, da ji tisoč dolarjev ne bo zadostovalo, da bi mogla ostati večno v Denveru.

Ta popoldan sem se napotil z denarnico v žepu proti novemu »Brown Palace Hotelu«. Dal sem se ostriti pri nekem denverskem brivcu, si osnažil škornje ter si priskrbel posetnico, na kateri je pisalo: Harry Brewton.

Živahna grupa dam se je prikradla ven, ko sem vstopil. Nosiše so klobuke, rokavice in kožuhe ter so bile vse v svili in satinu in čipkah. Veselo so klepetale med seboj kot grupa pticic v krasnem perju na enem izmed stričevih bazarjev na ranchu »Cross B'ju«. Za njimi je ostajal duh po vijolicah in drugih

cvellicah. In če sem poprej dvomil, da bi mogel najti tukaj Lutie Brewtonovo, sedaj nisem več.

Eleganten tajnik v črni obleki s čistim, trdim ovratnikom in z malo, skrbno negovano bradico, je držal v rokah mojo posetnico.

»Soproga polkovnika Brewtona?« je ponavljal. »O, saj res, gospa Lutie Cameron-Brewtonova!« Njegov obraz se je razjasnil in naenkrat je postal prijazen z menoj. Sedaj sem vedel, da jo je bil sigurno videl in govoril z njo. Za trenutek je bilo, kot bi že bila pred mano, stopajoč lahkih nog doli po stopnicah, pogrnjenimi z rdečo preprogo, dama, kateri se ne bi bilo treba sramovati biti tukaj, in kot bi zaklicala s svojim jasnim, zvencim glasom: »Hal!« ter vrgla svoje nežne roke okoli mene.

Opazil sem, da se mu je glas pomračil in govoril mi je z neponarejenim obžalovanjem.

»Mi vsi smo želeli, da bi bila ostala gospa Brewtonova dalj časa pri nas.«

Stal sem tam trdo, vedoč da je odšlo nekaj prekrasnega iz mojega območja. Tajnik je s svojimi rokami, ki so bile lepe kot ženske, obračal strani v usnje vezane glavne knjige.

»Gospa Brewtonova je bila tukaj do predčerašnjim,« je rekel. »Mislim, da je prejela neko pismo ali brzojavko. Spominjam se, da je bila zelo vesela, toda imel sem jaseen vtis, da je bila nesrečna. Plačala je svoj račun ter zapustila hotel, ne da bi nam pustila kakršne koli naslove. Zelo mi je žal!«

Ko sem stopil na cesto, je sonce izginilo za oblak in zlati zrak v mestu se je razblinil. In ves teden ga zopet nisem videl, ko sem popravševal po ostalih hotelih in prenočiščih; ko sem gledal iz kočije za nežnim obrazom in vitko postavjo; ko sem cele popoldneve postopal po Broadwayu ter opazoval ozaljšano procesijo dam v kočijah. Nisem ga videl več, pa čeprav me je George Twichell peljal zvečer v boljše restavracije — v »Tabor Grand Theatre« in v tiho, zidano hišo, ki se je zgoraj prelevila v veliko sobano, od koder se spominjam Soapya Smitha v črnem duhovniškem oblačilu, in dame in gospode, ki so pri igralnih mizah igrali za visoke vsote denarja; komaj sem opazil velike slike na stenah, ob pogledu na katere sem postal do ušes rdeč.